

รัสเซีย : หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์

ที่สำคัญของไทย

นาวาเอก วชิรพร วงศ์นครสว่าง
รองเสนาธิการกรมยุทธศึกษาทหารเรือ

บทนำ

สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและการเมืองระหว่างประเทศที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ในทศวรรษที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน เป็นสภาวะแวดล้อมที่อ่อนไหวต่อภัยคุกคามความมั่นคงแห่งชาติซึ่งเกิดขึ้นในรูปแบบใหม่ ๆ ได้แก่ ภัยธรรมชาติอันเกิดขึ้นจากการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โรคระบาดอันเกิดขึ้นจากความสะอาดและรวดเร็วในการเดินทางของคนที่เป็นพาหะนำโรค การก่อการร้ายอันเกิดจากการแพร่กระจายของอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงและอาวุธร้ายแรงต่าง ๆ ผ่านขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติที่เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายทั่วโลก การอพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอันเกิดจากแรงกดดันภายในประเทศของผู้อพยพประกอบกับความต้องการแสวงหาชีวิตที่ดีขึ้นของผู้อพยพในต่างประเทศผ่านการเดินทางที่มีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งยาเสพติดอันเกิดจากความสะดวกรวดเร็วของการคมนาคมขนส่งข้ามประเทศจากแหล่งผลิตไปสู่แหล่งผู้ค้าและผู้เสพ อีกทั้งยังเป็นสภาวะแวดล้อมที่มีทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศและการแข่งขันแย่งชิงระหว่างประเทศทางด้านการค้า การบริการ การแสวงหาและบริโภคทรัพยากร ตลอดจนการสร้างเสถียรภาพและการรักษาสันติภาพในประเทศต่าง ๆ ของประเทศมหาอำนาจทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยในภูมิภาคอินโด - แปซิฟิกนั้นมีทั้งความร่วมมือและการแข่งขันของมหาอำนาจในระดับภูมิภาคและระดับโลกที่สำคัญคือ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดยุทธศาสตร์และการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติของไทยให้สามารถเผชิญกับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและการเมืองระหว่างประเทศตามที่กล่าวแล้ว ได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากมหาอำนาจในระดับภูมิภาคและระดับโลกดังกล่าวแล้ว รัสเซียก็ยังเป็นมหาอำนาจในระดับโลกอีกประเทศหนึ่งที่กำลังมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคอินโด - แปซิฟิก รวมทั้งประเทศไทยมากขึ้น เนื่องจากรัสเซียเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ครอบคลุมทั้งทวีปยุโรปและทวีปเอเชียจนถึงริมฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งการเข้ามามีบทบาทของรัสเซียมากขึ้นนี้ทำให้ไทยสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศในการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) กับรัสเซียเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญ และสามารถถ่วงดุลอำนาจกับมหาอำนาจอื่น ๆ ที่กำลังแผ่ขยายอิทธิพลเข้ามาในประเทศไทยได้อย่างมีชั้นเชิง ซึ่งบทความนี้จะกล่าวถึงความสำคัญของรัสเซียในเวที

ระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของรัสเซีย ยุทธศาสตร์ของรัสเซีย ในภูมิภาคตะวันออกไกล และยุทธศาสตร์ของรัสเซียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากนั้นจะวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศของรัสเซีย ตลอดจนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ไทยกับรัสเซีย เพื่อให้ได้แนวทางและข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์และนโยบายในการดำเนิน ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัสเซียในฐานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างกันจนนำไปสู่ ผลประโยชน์ด้านความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความยั่งยืน ร่วมกันในที่สุด

ความสำคัญของรัสเซียในเวทีระหว่างประเทศ

รัสเซียเป็นมหาอำนาจของโลกประเทศหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในเวทีการเมือง ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการถ่วงดุลกับมหาอำนาจของโลกคือ สหรัฐฯ ทางด้านการเมืองและการทหาร เพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของโลก ด้วยเหตุที่รัสเซียเป็นมหาอำนาจที่สำคัญ (Great Power) ของโลกมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษ ที่ ๑๘ ต่อมาก็กลายเป็นประเทศมหาอำนาจของโลกในนามของสหภาพโซเวียต

ที่มา : Global Strike Media

ในระหว่าง พ.ศ.๒๔๖๕ ถึง พ.ศ.๒๕๓๔ (ค.ศ.๑๙๒๒ ถึง ค.ศ.๑๙๙๑)^๑ เมื่อสหภาพโซเวียต
ล่มสลาย รัสเซียก็ยังสืบทอดความเป็นมหาอำนาจทางการเมืองระหว่างประเทศต่อมาจนถึง
ปัจจุบัน โดยเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในโลกตั้งอยู่ในทวีปยุโรปและทวีปเอเชีย
สามารถผลิตน้ำมันได้มากที่สุดในโลกโดยไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มโอเปค (Organization
of Petroleum Exporting Countries; OPEC) เป็นประเทศสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคง
ถาวรแห่งสหประชาชาติที่มีอำนาจในการยับยั้ง (Veto Power) การออกมติต่าง ๆ ของ
องค์การสหประชาชาติ เป็นมหาอำนาจอาวุธนิวเคลียร์ที่ทันสมัยของโลกและมีอาวุธนิวเคลียร์
สำรองคลังมากที่สุดในโลก^๒ มีกองทัพที่มีแสนยานุภาพมากที่สุดในอันดับ ๒ ของโลก
รองจากสหรัฐฯ มีกองทัพพลถึงที่ใหญ่ที่สุดในโลก และมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ
๑๑ ของโลกรองจาก สหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น เยอรมัน อินเดีย สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส อิตาลี
บราซิล และแคนาดา^๓

ศักยภาพดังกล่าวของรัสเซียทำให้รัสเซียมีบทบาททางการเมืองระหว่างประเทศ
ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกเพื่อการเข้าถึงพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญของโลก ตลอดจน
การรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพในประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ต่อรัสเซีย
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคที่อยู่ติดกับรัสเซีย ได้แก่ ภูมิภาคยุโรปตะวันออก ซึ่งเคยอยู่ภายใต้
อิทธิพลหรือเคยเป็นบริวารของรัสเซียในนามสหภาพโซเวียตที่ดำเนินนโยบายออกห่างจาก
รัสเซียไปรวมอยู่กับสหภาพยุโรป ได้แก่ โปแลนด์ เช็ก สโลวาเกีย ฮังการี โรมาเนีย และ
บัลแกเรีย รวมทั้งยูเครนที่เคยรวมอยู่กับรัสเซียในนามสหภาพโซเวียตและมีความขัดแย้ง
กับรัสเซียมาจนถึงปัจจุบัน โดยประชาชนในยูเครนบางพื้นที่ต้องการกลับไปรวมอยู่กับรัสเซีย
ภายใต้การสนับสนุนของรัสเซีย ด้วยเหตุที่ประชาชนของประเทศทั้งสองมีความใกล้ชิดกัน
ในด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ตั้งแต่ในประวัติศาสตร์ ซึ่งถือว่ากรุงเคียฟ
(Kiev) อันเป็นเมืองหลวงของยูเครนนั้นเป็นต้นกำเนิดอารยธรรมรัสเซียและประเทศทั้งสอง
ก็เคยรวมอยู่ด้วยกันภายใต้อาณาจักรเคียฟรัสเซีย (Kievan Rus') ระหว่างคริสต์ศตวรรษ
ที่ ๙ ถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๒ ก่อนที่จะถูกรุกรานจากมองโกลแล้วแยกตัวออกจากกัน
ในภายหลัง หลังจากนั้นก็รวมตัวอยู่ด้วยกันอีกครั้งภายใต้สหภาพโซเวียตระหว่าง พ.ศ.
๒๔๖๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๔ (ค.ศ.๑๙๒๒ ถึง ค.ศ.๑๙๙๑) ดังนั้นรัสเซียจึงจำเป็นต้องรักษาอิทธิพล
ของตนเองในยุโรปตะวันออกไว้เพื่อความมั่นคงแห่งชาติของรัสเซีย

ภูมิภาคคอเคซัส ซึ่งมีรัฐเล็ก ๆ หลายรัฐภายใต้การปกครองของรัสเซียและพยายามที่จะแยกตัวออกจากรัสเซียเป็นรัฐเอกราช โดยรัฐที่สร้างปัญหาให้รัสเซียมากที่สุดคือ เชเชเนีย ซึ่งได้ทำสงครามกับรัสเซียภายหลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียตถึง ๒ ครั้ง แต่ก็ถูกรัสเซียปราบปรามได้อย่างราบคาบ นอกจากนี้รัสเซียก็ยังมีปัญหาเขตแดนกับจอร์เจีย ซึ่งเคยรวมอยู่ในสหภาพโซเวียต แต่ปัจจุบันกลับมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสหภาพยุโรปและสหรัฐฯ

ภูมิภาคเอเชียน้อย (Asia Minor) ซึ่งเป็นที่ตั้งของตุรกีอันเป็นประเทศสมาชิกขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือนาโต (North Atlantic Treaty Organization; NATO) และมีภูมิประเทศที่ควบคุมเส้นทางเดินเรือของรัสเซียผ่านเข้า - ออกระหว่างทะเลดำกับทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อีกทั้งตุรกีก็ยังเป็นมหาอำนาจในภูมิภาคที่มีเขตแดนทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดต่อกับอิรักและซีเรียด้วย ทำให้ตุรกีมีบทบาทต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศอิรักและซีเรียเป็นอย่างมาก ดังนั้นความสัมพันธ์ที่ดีกับตุรกีจะทำให้รัสเซียสามารถเดินเรือเข้า - ออกระหว่างทะเลดำกับทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งรัสเซียมีฐานทัพเรืออยู่ในซีเรียได้อย่างสะดวกและราบรื่น

ภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งรัสเซียเป็นพันธมิตรที่แนบแน่นกับซีเรีย โดยให้ความช่วยเหลือรัฐบาลซีเรียในการปราบปรามฝ่ายกบฏที่ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐฯ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับนานาชาติในการปราบปรามกลุ่มกองโจรรัฐอิสลามแห่งอิรักและซีเรีย (Islamic State of Iraq and Syria; ISIS) นอกจากนี้รัสเซียยังมีฐานทัพเรือและฐานทัพอากาศอยู่ในซีเรียสำหรับปฏิบัติการทางทหารในพื้นที่ใกล้เคียงอีกด้วย

ภูมิภาคเอเชียกลาง ซึ่งประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ ที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นอิสลามและเคยรวมอยู่กับรัสเซียในนามสหภาพโซเวียต ได้แก่ คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน เติร์กเมนิสถาน เคอร์เจซสถาน และทาจิกิสถาน โดยรัสเซียต้องรักษาความสัมพันธ์ที่ดีไว้เพื่อไม่ให้สหรัฐฯ ตั้งไปเป็นพันธมิตร

ภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ซึ่งรัสเซียให้การสนับสนุนเกาหลีเหนือมาตั้งแต่ก่อตั้งประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ และมีส่วนสำคัญในการรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพในคาบสมุทรเกาหลี รวมทั้งเป็นภูมิภาคที่รัสเซียมีปัญหาพิพาทเรื่องเขตแดนทางทะเลกับญี่ปุ่นตั้งแต่สงครามระหว่างรัสเซียกับญี่ปุ่นในต้นศตวรรษที่ ๑๙ เป็นต้นมา

จนถึงปัจจุบัน ซึ่งรัสเซียได้ใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นฐานทัพในการคานอำนาจของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้ นอกจากนี้รัสเซียยังให้การสนับสนุนเวเนซุเอลาในการรักษาเสถียรภาพของรัฐบาลเพื่อไม่ให้ถูกโค่นล้มจากฝ่ายค้านและประชาชนที่ต่อต้านรัฐบาลซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐฯ อีกด้วย โดยเครื่องมือที่สำคัญของรัสเซียในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศคือการส่งออกอาวุธที่ทันสมัย และการส่งออกพลังงานจากฟอสซิลในราคาดมิตรภาพ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในด้านการศึกษา อันเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของรัสเซีย

รัสเซียได้ปรับปรุงยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ.๒๕๕๗ (ค.ศ.๒๐๑๔)^๕ ซึ่งกำหนดผลประโยชน์ของชาติที่ประกอบด้วย อธิปไตย เอกราช และบูรณภาพแห่งดินแดน เสถียรภาพทางสังคมและการเมือง ความอยู่ดีกินดีของประชาชน วัฒนธรรมและค่านิยมทางจิตใจ ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และสถานะในความเป็นมหาอำนาจของโลก โดยได้จัดลำดับความสำคัญของผลประโยชน์แห่งชาติไว้ดังนี้คือ ลำดับที่ ๑ การป้องกันประเทศ ลำดับที่ ๒ ความมั่นคงของรัฐและสาธารณชน ลำดับที่ ๓ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลำดับที่ ๔ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการศึกษา ลำดับที่ ๕ การบริการสาธารณสุข ลำดับที่ ๖ วัฒนธรรม ลำดับที่ ๗ ระบบนิเวศของการดำรงชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติ และลำดับที่ ๘ เสถียรภาพเชิงยุทธศาสตร์และการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่มีความเท่าเทียมกันในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ในส่วนของเสถียรภาพเชิงยุทธศาสตร์และการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่มีความเท่าเทียมกันในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้นรัสเซียได้ก่อตั้งสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasian Economic Union; EAEU) ซึ่งเป็นความพยายามของรัสเซียในการแผ่ขยายอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา เหนือกลุ่มประเทศที่เคยรวมอยู่กับรัสเซียเมื่อครั้งยังเป็นสหภาพโซเวียตอีกครั้งหนึ่ง โดยสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชียเกิดจากสนธิสัญญาที่ลงนามร่วมกันระหว่างผู้นำของรัสเซีย เบลารุส และคาซัคสถานเมื่อ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗ และเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๘ ต่อมาในปีเดียวกันนี้ อาร์เมเนีย และคีร์กีซสถาน ได้เข้าเป็นสมาชิกเพิ่มเติม^๖ ทำให้สหภาพยูเรเชียเป็นเขตเศรษฐกิจตลาดเดียวขนาดใหญ่ที่มีขนาดของประชากรประมาณ ๑๘๓.๘ ล้านคน

ที่มา : finreview.info

และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (Gross Domestic Product; GDP) หรือจีดีพีภายในเขตเศรษฐกิจรวมกันประมาณ ๑.๙ ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นเงินไทยประมาณ ๕๗ ล้านล้านบาท ตามยุทธศาสตร์ของรัสเซียได้ตั้งเป้าหมายในการเชิญประเทศต่าง ๆ ที่เคยรวมอยู่กับรัสเซียภายใต้สหภาพโซเวียตเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยูเรเชียต่อไปในอนาคต เพื่อไม่ให้ประเทศเหล่านี้ห่างเหินจากรัสเซียและเข้าไปรวมกลุ่มกับสหภาพยุโรปมากเกินไป ซึ่งในความเป็นจริงแล้วประเทศเหล่านี้บางประเทศก็มีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยราบรื่นกับรัสเซียนัก ได้แก่ ยูเครน และจอร์เจีย ตลอดจนบางประเทศก็ได้เข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปเรียบร้อยแล้ว ได้แก่ ลิทัวเนีย ลัตเวีย และเอสโตเนีย

อีกทั้งรัสเซียยังให้ความสำคัญต่อการเพิ่มความร่วมมือในกลุ่มประเทศบริคส์ (Brazil Russia India China South Africa; BRICS) กลุ่มองค์กรความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization; SCO) อันประกอบด้วยประเทศสมาชิก ๘ ประเทศ คือ จีน คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน รัสเซีย ทาจิกิสถาน อุซเบกิสถาน อินเดีย และปากีสถาน กลุ่มประเทศความร่วมมือในเอเชีย - แปซิฟิก กลุ่มประเทศจี ๒๐ (G20) อันประกอบด้วย ออสเตรเลีย แคนาดา ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐฯ อินเดีย รัสเซีย อาฟริกาใต้

ตุรกี อาร์เจนตินา บราซิล เม็กซิโก ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี สหราชอาณาจักร จีน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสหภาพยุโรป กลุ่มประเทศจี ๒๐ นี้มีขนาดของเศรษฐกิจรวมกันถึงร้อยละ ๙๐ ของเศรษฐกิจโลก โดยในส่วนของภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกนั้น รัสเซียมียุทธศาสตร์ในการสนับสนุนให้เกิดกลไกสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคที่เชื่อถือได้และอยู่บนพื้นฐานของการไม่รวมกลุ่มทางการเมืองหรือการรวมกลุ่มทางทหาร รวมทั้งยุทธศาสตร์ในการยกระดับความร่วมมือทางการเมืองและเศรษฐกิจกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ตลอดจนการขยายกิจกรรมความร่วมมือระหว่างกันในด้าน วิทยาศาสตร์ การศึกษา และวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในกรอบของการบูรณาการในภูมิภาคด้วย

ยุทธศาสตร์ของรัสเซียในภูมิภาคตะวันออกไกล

ภูมิภาคตะวันออกไกลของรัสเซียเป็นภูมิภาคที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ถึงร้อยละ ๔๑ ของพื้นที่ทั้งหมดของรัสเซีย แต่มีประชากรประมาณ ๘.๑ ล้านคนเท่านั้น และถือเป็นประตูสู่ภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก เนื่องจากมีเขตแดนติดต่อกับ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีเหนือ และสหรัฐอเมริกา ในช่วงที่รัสเซียดำรงอยู่ในนามของสหภาพโซเวียตนั้น ภูมิภาคตะวันออกไกลของรัสเซียทำหน้าที่เป็นรัฐขั้วอำนาจที่สำคัญของรัสเซีย เพราะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ สินแร่ สัตว์น้ำ ไม้ซุง และเพชร ที่ได้หล่อเลี้ยงเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียต รวมทั้งเป็นแหล่งส่งกำลังบำรุงให้แก่กองเรือแปซิฟิกของรัสเซีย และกองทัพภาคตะวันออกไกลของรัสเซีย ในอดีตที่ผ่านมามีภูมิภาคตะวันออกไกลของรัสเซียมีความสำคัญต่อรัสเซีย น้อยกว่าภูมิภาคยุโรป อย่างไรก็ตามตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔) เป็นต้นมาหลังจากเหตุการณ์ที่คาบสมุทรไครเมียได้ลงประชามติแยกตัวออกจากยูเครนเพื่อกลับไปรวมอยู่กับรัสเซียแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับภูมิภาคยุโรปก็ยิ่งถดถอยลงมากขึ้น เนื่องจากสหภาพยุโรปและสหรัฐฯ กล่าวหาว่ารัสเซียอยู่เบื้องหลังของการลงประชามติดังกล่าวนี้ หากพิจารณาถึงตัวเลขของจำนวนประชาชนผู้ไปลงประชามติซึ่งมีจำนวนถึง ๑.๕ ล้านคน หรือร้อยละ ๘๙ แล้ว พบว่าประชาชนถึงร้อยละ ๙๕.๕ เห็นด้วยกับการแยกตัวออกจากยูเครนไปรวมอยู่กับรัสเซีย^{๑๐} ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจของประชาชนส่วนใหญ่ในคาบสมุทรไครเมียที่ต้องการอยู่กับรัสเซียมากกว่าอยู่กับยูเครน

จากความสัมพันธ์กับสหภาพยุโรปที่ถดถอยลงดังกล่าวนี้ประกอบกับความ ต้องการพัฒนาภูมิภาคตะวันออกไกลของรัสเซียที่สำคัญคือพื้นที่ไซบีเรียซึ่งยังด้อยพัฒนา

แต่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้รัสเซียดำเนินยุทธศาสตร์ใกล้ชิดกับภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกอย่างจริงจัง ประเทศที่รัสเซียให้ความสำคัญมากที่สุดก็คือ จีน ซึ่งมีศักยภาพและเงินทุนมหาศาลในการร่วมมือกับรัสเซียพัฒนาพื้นที่ไซบีเรีย และรองลงไปก็คือประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ตลอดจนประเทศในภูมิภาคอาเซียนซึ่งจะเป็นตลาดการค้าที่สำคัญของรัสเซีย ยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้เป็นความพยายามของรัสเซียที่จะขยายเขตเศรษฐกิจยูเรเชียในนามสหภาพยูเรเชีย (Eurasian Economic Union; EAEU) ภายใต้การนำของรัสเซียให้ขยายวงครอบคลุมประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก และเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (One Belt One Road หรือ Belt and Road Initiative) ของจีน อาจกล่าวได้ว่ารัสเซียกำลังใช้กำลังอำนาจทางด้านการเมืองระหว่างประเทศหรือการทูต เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาในการขยายอิทธิพลของรัสเซียให้ยิ่งใหญ่ใกล้เคียงกับสหภาพโซเวียตอีกครั้งหนึ่งเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับสหภาพยุโรปและสหรัฐฯ รวมทั้งกำลังแผ่ขยายกำลังอำนาจดังกล่าวเข้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออก รวมทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ยุทธศาสตร์ของรัสเซียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รัสเซียมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒ ประเทศคือ เวียดนาม และลาว ตั้งแต่ยุคสงครามเย็นเป็นต้นมา เนื่องจากรัสเซียในนามของสหภาพโซเวียตได้มีส่วนช่วยให้พรรคคอมมิวนิสต์ของประเทศทั้งสองสามารถยึดอำนาจการปกครองประเทศและรวมประเทศให้เป็นปึกแผ่นได้จนกระทั่งปัจจุบัน ความเป็นสหายร่วมอุดมการณ์ในการต่อสู้กับฝ่ายโลกเสรีและทุนนิยมตั้งแต่ยุคสงครามเย็นได้ทำให้รัสเซียให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศทั้งสองอย่างต่อเนื่องแม้ว่ารัสเซียจะเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์จากระบอบคอมมิวนิสต์สู่ระบอบทุนนิยมแล้วก็ตาม ในการนี้รัสเซียได้ใช้ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับเวียดนามและลาวเป็นช่องทางในการดำเนินยุทธศาสตร์ระดับความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตัวอย่างเช่น ได้ใช้การเป็นประธานอาเซียนของลาวเมื่อ พ.ศ.๒๕๕๘ ในการยกระดับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้ากับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยประเทศเป้าหมายที่สำคัญคือ สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจสูง มีเงินทุนสูงและมีความพร้อมในการเข้าไปบริหารจัดการและลงทุนในภูมิภาคตะวันออกไกลของรัสเซีย ในขณะที่มาเลเซียก็มีศักยภาพและโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมขยายตัวด้านการค้า

และการลงทุนกับรัสเซียรวมทั้งมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจปานกลางอย่างมั่นคงคือมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เติบโตประมาณเกือบร้อยละ ๕ ต่อปี โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อปีที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รองจากอินโดนีเซียและไทยคือประมาณ ๑๐.๙ ล้านล้านบาทใน พ.ศ. ๒๕๖๒^{๑๑} ส่วนอินโดนีเซียนั้นก็เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจเข้มแข็งและมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจปานกลางที่ค่อนข้างสูงคือ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่เติบโตประมาณร้อยละ ๕ ต่อปีอย่างต่อเนื่อง โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อปีที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือประมาณ ๓๓.๓ ล้านล้านบาทใน พ.ศ. ๒๕๖๒^{๑๒} ดังนั้นอินโดนีเซียจึงถูกจัดให้เป็นประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ที่มีขนาดใหญ่ อีกทั้งยังเป็นประเทศสมาชิกของกลุ่มจี ๒๐ เช่นเดียวกับรัสเซียอีกด้วย

การเริ่มต้นยุทธศาสตร์ของรัสเซียในการหวนกลับมาให้ความสำคัญต่อประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เห็นเป็นรูปธรรมคือ การที่รัสเซียเป็นเจ้าของภาพในการจัดการประชุมสุดยอดระหว่างผู้นำรัสเซียกับผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียนที่เมืองโซชี (Sochi) เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๙ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปีของความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับอาเซียน^{๑๓} ซึ่งการประชุมสุดยอดในครั้งนี้เป็นการยืนยันในยุทธศาสตร์ชาติของรัสเซียที่หวนกลับมาให้ความสำคัญต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกครั้ง โดยเครื่องมือสำคัญที่รัสเซียใช้ในการขยายความสัมพันธ์ไปสู่ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ การส่งออกน้ำมัน อาวุธ และเทคโนโลยีทางทหาร ในราคาที่ดีกว่าประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ ให้แก่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ ซึ่งรัสเซียโดยบริษัทแก๊สพรอม (Gazprom) ได้ร่วมลงทุนกับบริษัทปิโตรเวียดนามในการสำรวจรวมทั้งขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในทะเลจีนใต้บริเวณพื้นที่ไหล่ทวีปของเวียดนามตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓^{๑๔} ในการนี้ทั้งสองประเทศได้ร่วมกันก่อตั้งบริษัทแก๊สพรอมขึ้นเพื่อดำเนินการจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้รัสเซียยังได้บรรลุข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษสหภาพยูเรเชีย (EAEU) ภายใต้การนำของรัสเซียกับเวียดนาม ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวของตลาดที่กว้างขวางขึ้นระหว่างประชากรของสหภาพยูเรเชีย (EAEU) จำนวนประมาณ ๑๘๔ ล้านคน^{๑๕} กับประชากรของเวียดนามจำนวนประมาณ ๘๗ ล้านคน^{๑๖} และรัสเซียพยายามที่จะขยาย

ตลาดนี้ให้กว้างขึ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อื่น ๆ ที่มีประชากรเป็นจำนวนมากต่อไป สำหรับเวียดนามนั้นถือเป็นตลาดการค้าที่สำคัญของรัสเซียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งนอกเหนือจากธุรกิจด้านพลังงานดังกล่าวแล้ว เวียดนามยังเป็นตลาดอาวุธของรัสเซียที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคอีกด้วย โดยในระหว่าง พ.ศ.๒๕๕๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๐ เวียดนามได้ซื้ออาวุธจากรัสเซียคิดเป็นจำนวนรวมร้อยละ ๗๘ ของจำนวนอาวุธทั้งหมดที่รัสเซียส่งออกมายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้^{๑๑}

วิเคราะห์นโยบายต่างประเทศของรัสเซีย

รัสเซียมองระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียตในลักษณะที่เป็นระบบหลายขั้ว ซึ่งรัสเซียก็ยังมียุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพของโลกร่วมกับมหาอำนาจอื่น ๆ ในฐานะที่รัสเซียยังคงเป็นมหาอำนาจของโลกซึ่งมีอิทธิพลต่อประเทศต่าง ๆ ที่เคยรวมอยู่กับรัสเซียในสหภาพโซเวียต รวมทั้งประเทศที่เป็นพันธมิตรกับรัสเซียในยุคสงครามเย็น จึงทำให้รัสเซียมีนโยบายต่างประเทศที่รักษาสถานะของตนเองดังกล่าว พร้อมกับการขยายความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ที่สามารถสร้างผลประโยชน์ทางการเมือง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ทางการทหารร่วมกับรัสเซียได้ ซึ่งนโยบายต่างประเทศของรัสเซียเกิดจากองค์ประกอบตามกฎหมายคือ ๑) **ประธานาธิบดี** ซึ่งเป็นผู้กำหนดแนวนโยบายอย่างกว้าง ๆ ในฐานะผู้นำประเทศที่เป็นตัวแทนในเวทีระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติและเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด ๒) **รัฐสภารัสเซีย** ซึ่งเป็นองค์กรที่กำกับดูแลและรับรองนโยบายต่างประเทศให้เป็นไปตามกฎหมายในประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศ ๓) **คณะรัฐมนตรี** โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายต่างประเทศและนำนโยบายต่างประเทศไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังเกิดจาก ๔) **แนวนโยบายการต่างประเทศและแนวนโยบายการทหารของสภาความมั่นคงแห่งชาติตลอดจนคณะที่ปรึกษาของประธานาธิบดี** ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินภัยคุกคาม โอกาส และสิ่งท้าทาย จากสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงระหว่างประเทศอีกด้วย องค์ประกอบสุดท้ายนี้มีอิทธิพลต่อนโยบายต่างประเทศของรัสเซียเป็นอย่างยิ่ง โดยเครื่องมือดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัสเซียได้แก่ ๑) กำลังอำนาจทางเศรษฐกิจ

และการค้ากับประเทศที่เคยรวมอยู่กับรัสเซียในสหภาพโซเวียตและประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ ๒) กำลังอำนาจทางพลังงานจากน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่รัสเซียสามารถใช้ในการให้รางวัลหรือลงโทษประเทศต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพาพลังงานจากรัสเซีย เนื่องจากรัสเซียไม่ได้เป็นสมาชิกในกลุ่มประเทศโอเปค ดังนั้นรัสเซียจึงมีอิสระในการกำหนดราคาน้ำมันที่จำหน่ายให้แก่ประเทศต่าง ๆ ในลักษณะที่ลดราคาเพื่อเป็นการให้รางวัลหรือขึ้นราคาเพื่อเป็นการลงโทษ หรือแม้แต่กระทั่งการระงับการจำหน่ายน้ำมันให้แก่ประเทศต่าง ๆ ที่ดำเนินนโยบายต่างประเทศในทิศทางที่ขัดต่อผลประโยชน์แห่งชาติของรัสเซีย ๓) กำลังอำนาจทางการเมืองและทางทหารที่รัสเซียยังคงเป็นมหาอำนาจทางทหารของโลกและมีอาวุธนิวเคลียร์ไว้ในครอบครอง รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของโลกที่สามารถถ่วงดุลอำนาจกับสหรัฐฯ ได้ อีกทั้งยังมีขีดความสามารถในการให้ความช่วยเหลือทางทหารและขายอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงและราคาต่ำให้แก่ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายได้เป็นอย่างดียิ่ง ตลอดจน ๔) กำลังอำนาจทางสังคมซึ่งประชากรเชื้อสายรัสเซียได้กระจายไปอยู่อาศัยตามประเทศต่าง ๆ ที่เคยรวมอยู่กับรัสเซียในสหภาพโซเวียตเป็นจำนวนมาก ในบางประเทศก็เป็นประชากรรัสเซียด้วยกันเองที่แยกตัวออกไปตั้งประเทศใหม่ ได้แก่ เบลารุส และยูเครน เป็นต้น ประชากรเชื้อสายรัสเซียเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ในการสนับสนุนนโยบายต่างประเทศของรัสเซียเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ประชากรรัสเซียก็เป็นนักท่องเที่ยวที่มีอำนาจการใช้จ่ายใช้สอยระดับสูงในประเทศต่าง ๆ ที่เดินทางไปท่องเที่ยวอีกด้วย

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัสเซีย

การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัสเซีย

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัสเซียได้เริ่มต้นขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๐๖ (ค.ศ.๑๘๖๓) ในสมัยรัชกาลที่ ๔ เมื่อเรือรบรัสเซีย ๒ ลำคือ เรือไกดามัค (Gaydamak) และเรือโนวิก (Novik) ซึ่งสังกัดกองเรือแปซิฟิกของรัสเซีย ได้เข้ามาทอดสมอในแม่น้ำเจ้าพระยา และผู้บังคับการเรือทั้งสองลำได้รับพระบรมราชานุญาตจากรัชกาลที่ ๔ ให้เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด หลังจากนั้นก็ได้มีเรือรบของรัสเซียเข้าเยี่ยมกรุงเทพมหานครเรื่อยมา โดยครั้งที่สำคัญคือการเดินทางของเรือรบรัสเซียมาร่วมฉลองการก่อตั้งราชวงศ์จักรีและกรุงเทพมหานคร

ครบรอบ ๑๐๐ ปี เมื่อ พ.ศ.๒๔๒๕ (ค.ศ.๑๘๘๒) ในสมัยรัชกาลที่ ๕ และการมาเยือนของมกุฎราชกุมารนิโคลัส เมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ.๒๔๓๔ (ค.ศ.๑๘๙๑) โดยเรือรบรัสเซีย ซึ่งเป็นเรือลาดตระเวนหุ้มเกราะชื่อ เรือ พาเมียต อโซวา (Pamiat Azova) ก่อนที่จะขึ้นครองราชย์เป็นจักรพรรดินิโคลัสที่ ๒ ของรัสเซียในเวลา ๓ ปีต่อมา อย่างไรก็ตามไทยและรัสเซียได้ยึดถือการเสด็จประพาสรัสเซียของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวระหว่าง ๓ ถึง ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๔๐ (ค.ศ.๑๘๙๗) ในฐานะพระราชอาคันตุกะของจักรพรรดินิโคลัสที่ ๒ เป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน เพราะได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันอย่างเป็นทางการ^{๑๙} ความสัมพันธ์ที่ติระหว่งรัฐบาลไทยกับรัฐบาลรัสเซียในขณะนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อการถ่วงดุลอำนาจกับอังกฤษและฝรั่งเศสให้เกิดความยับยั้งชั่งใจที่จะไม่ใช้กำลังทหารเข้ารุกรานไทย ซึ่งจนถึงปัจจุบันไทยกับรัสเซียก็ได้มีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันมาเป็นเวลา ๑๒๒ ปีเศษแล้ว อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันก็ไม่ได้มีความราบรื่นและต่อเนื่องเท่าที่ควร ด้วยมีสาเหตุจากปัญหาการเมืองภายในของแต่ละประเทศและความแตกต่างของอุดมการณ์การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การปฏิวัติของพวกบอลเชวิคส์ (Bolsheviks) ซึ่งทำให้รัสเซียเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบคอมมิวนิสต์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ (ค.ศ.๑๙๑๗)^{๒๐} และเป็นระบอบการปกครองที่เป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบการปกครองของไทย การเกิดสงครามเย็นในช่วงระหว่าง พ.ศ.๒๔๙๒ - ๒๕๓๓ (ค.ศ.๑๙๔๙ - ๑๙๙๐) ซึ่งสถานะแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศได้ผลักดันให้ไทยอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับรัสเซีย

หลังจากที่สงครามเย็นได้ยุติลงแล้ว ไทยกับรัสเซียจึงได้มีการจัดตั้งกลไกการประชุมหารืออย่างเป็นทางการระหว่างกันในระดับรัฐบาลที่มีชื่อว่าคณะกรรมาธิการร่วมทวิภาคีไทย - รัสเซีย ตั้งแต่ ๑๕ กันยายน ๒๕๓๖ ในเวลาต่อมาหลังจากที่รัสเซียได้มียุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติและนโยบายต่างประเทศที่ให้ความสำคัญต่อภูมิภาคตะวันออกไกลและภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของรัสเซียที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น รัสเซียก็ได้พยายามหาโอกาสพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศไทยในกรอบทวิภาคีให้มากขึ้นมาโดยตลอด และเมื่อไทยเกิดการปฏิวัติยึดอำนาจทางการเมืองเมื่อ พ.ศ.๒๕๕๗ (ค.ศ.๒๐๑๔) ซึ่งเป็นปีเดียวกับวิกฤตการณ์ในคาบสมุทรไครเมีย จึงทำให้

รัสเซียซึ่งถูกโดดเดี่ยวจากโลกตะวันตกได้โอกาสกระชับความสัมพันธ์กับไทยซึ่งถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากโลกตะวันตกเช่นเดียวกัน โดยในช่วงเวลาหลังจากนั้นผู้นำของรัสเซียและไทยได้มีโอกาสพบปะกันหลายครั้งในเวทีการประชุมต่าง ๆ และผู้นำของประเทศทั้งสองก็ได้เห็นพ้องที่จะยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างกันให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นในทุกมิติ ตัวอย่างเช่น การพบปะกันระหว่างนายวลาดิมีร์ ปูติน ประธานาธิบดีรัสเซีย กับ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีของไทย ในงานการประชุมสุดยอดระหว่างผู้นำรัสเซียกับผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียน เมืองโซชี (Sochi) เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๙ ตามที่ได้กล่าวแล้ว

ที่มา : กระทรวงการต่างประเทศ

นอกจากนี้นายกรัฐมนตรี ดมิตรี เมดเวเดฟ ของรัสเซีย ก็ได้มีโอกาสพบปะกับ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีของไทย หลายครั้ง โดยในครั้งแรกเป็นการพบปะกันในการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออกที่กรุงเนปิดอว์ เมียนมาร์ เมื่อ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ซึ่งผู้นำทั้งสองได้แสดงความยินดีที่มูลค่าทางการค้า

แบบทวิภาคีของทั้งสองประเทศในปีก่อน ปีนั้ันได้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็น ๒.๕ เท่าของเมื่อ ๕ ปีที่ผ่านมา ซึ่งมีมูลค่าสูงถึง ๓.๓ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และผู้นำทั้งสองได้เห็นพ้องที่จะสร้างความพยายามร่วมกันในการขยายมูลค่าทางการค้าแบบทวิภาคีให้สูงขึ้น ๑ หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายใน พ.ศ. ๒๕๕๙^{๒๑} อย่างไรก็ตาม การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในอัตราที่ตกต่ำทำให้เป้าหมายดังกล่าวยังไม่บรรลุผลในปัจจุบัน ต่อมาในครั้งที่ ๒ เมื่อ ๘ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งนายกรัฐมนตรี คมิตรี เมตเวเดฟ ของรัสเซีย ได้มาเยือนไทยอย่างเป็นทางการนั้น ทั้งสองฝ่ายได้บรรลุการลงนามความตกลงระหว่างภาครัฐจำนวน ๕ ฉบับ ได้แก่ ๑) บันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงพลังงานไทยกับกระทรวงพลังงานรัสเซียว่าด้วยความร่วมมือด้านพลังงาน ๒) แผนการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวระหว่างไทยกับรัสเซียระหว่าง พ.ศ.๒๕๕๘ ถึง พ.ศ.๒๕๖๐ ๓) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมไทยกับกระทรวงวัฒนธรรมรัสเซีย ๔) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการต่อต้านยาเสพติดระหว่างสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของไทยกับสำนักงานเพื่อการควบคุมยาเสพติดของรัสเซีย ๕) บันทึกความเข้าใจระหว่างสำนักงานส่งเสริมการลงทุนไทยกับกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจของรัสเซีย^{๒๒}

ครั้งที่ ๓ เป็นการพบปะกันในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๓๕ ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ซึ่งรัสเซียยินดีและพร้อมส่งเสริมความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความเชี่ยวชาญกับไทย เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคม ด้านพลังงาน และด้านการเกษตร เป็นต้น โดยไทยต้องการให้รัสเซียเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor; EEC) ของไทยในสาขาที่รัสเซียเชี่ยวชาญ เช่น อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ระบบเมืองอัจฉริยะ และการผลิตเครื่องมือแพทย์ รวมทั้งยังต้องการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไปยังรัสเซียเพิ่มขึ้น^{๒๓} ซึ่งสินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปรัสเซียเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ รถยนต์และส่วนประกอบ รองลงมาคือผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ ผลไม้กระป๋องและแปรรูป ตลอดจนอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป สำหรับสินค้านำเข้าจากรัสเซียที่สำคัญของไทย ได้แก่ เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ เหล็กและเหล็กกล้า อลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์จากอลูมิเนียม ส่วนประกอบของอากาศยาน ตลอดจนเซลล์โลส และหินวัตดูจำพวกพลาสติก ปูนขาว เป็นต้น ในปัจจุบันรัสเซียเป็นประเทศคู่ค้าอันดับที่ ๓๓ ของไทย^{๒๔} ซึ่งการขยายความร่วมมือ

ทางการค้าและการลงทุนระหว่างไทยกับรัสเซียจะช่วยให้ไทยสามารถขจัดเขตตลาดสหรัฐฯที่ดำเนินนโยบายกีดกันการค้าระหว่างประเทศมากขึ้นได้

ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นปีที่ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับรัสเซียดำเนินมาครบรอบ ๑๒๐ ปีนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของรัสเซียคือ นาย เซอร์เกย์ ลาฟรอฟ ก็ได้มาเยือนประเทศไทยเพื่อกระชับความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน โดยได้เข้าพบปะหารือกับ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและนายกรัฐมนตรี เมื่อ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ ซึ่งทั้งสองฝ่ายพร้อมผลักดันมูลค่าทางการค้าระหว่างกันให้เพิ่มขึ้น ๕ เท่าภายใน ๓ ปี และส่งเสริมให้มีการลงทุนระหว่างกันเพิ่มขึ้น โดยได้ตั้งเป้าหมายให้มีการเพิ่มมูลค่าของการค้าระหว่างกันให้สูงขึ้นจากเดิมประมาณ ๕,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ ๑.๕ แสนล้านบาท เป็น ๑๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ ๓ แสนล้านบาท ในอนาคตอันใกล้ และในปัจจุบันไทยก็ได้กลายเป็นคู่ค้ารายใหญ่ของรัสเซียในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว^{๒๔} ในส่วนของการลงทุนระหว่างกันนั้นนักลงทุนไทยคือ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ฟู้ดส์ (ซีพีเอฟ) ได้เข้าไปลงทุนในรัสเซียสร้างโรงเลี้ยงสัตว์คือฟาร์มสุกรและสัตว์ปีกที่มอสโกเป็นมูลค่ามากกว่า ๑.๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ ๔๘,๐๐๐ ล้านบาทแล้ว ในขณะที่นักลงทุนรัสเซียคือ บริษัท Amek Industries ได้เข้ามาลงทุนจัดจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ไม้ และบริษัท Formica - Phianite ได้เข้ามาลงทุนโรงงานผลิตหินสีและอัญมณีในไทย ซึ่งยังมีมูลค่าการลงทุนเป็นจำนวนน้อยกว่ามูลค่าที่ไทยไปลงทุนในรัสเซียกว่าครึ่งหนึ่ง^{๒๕} โดยรัสเซียให้ความสำคัญต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ได้แก่ พลังงาน การบินพลเรือน อวกาศ การขนส่ง และการสื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายของไทยในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor; EEC) ตามที่ได้กล่าวแล้ว

นอกจากนี้ความสัมพันธ์ทางการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและวัฒนธรรมระหว่างไทยกับรัสเซียก็มีการขยายตัวมากขึ้น รวมทั้งการท่องเที่ยวซึ่งไทยเป็นจุดหมายปลายทางสำคัญของนักท่องเที่ยวรัสเซีย โดยใน พ.ศ.๒๕๖๑ มีนักท่องเที่ยวรัสเซียเดินทางมาเยือนไทยถึง ๑.๔๗ ล้านคน และมูลค่าจากนักท่องเที่ยวรัสเซียในปีนั้นคือประมาณ ๑๒๙ ล้านบาท อีกทั้งนักท่องเที่ยวรัสเซียก็เป็นนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคยุโรปที่เดินทางเข้ามา

“

รัสเซียพยายามใช้เครื่องมือทางทหารที่สำคัญคืออาวุธและเทคโนโลยีทางทหารในการดำเนินความสัมพันธ์กับไทย โดยรัสเซียพร้อมให้ความร่วมมือกับไทยด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ป้องกันประเทศ ด้านการส่งกำลังบำรุงอะไหล่ชิ้นส่วนยุทโธปกรณ์ ด้านการสนับสนุนเครื่องมือฝึกและอุปกรณ์พิเศษในการฝึก ด้านการซ่อมบำรุง รวมทั้งด้านการศึกษาวิจัยทางทหาร

”

ท่องเที่ยวในไทยมากที่สุดในปัจจุบัน^{๒๗} จะเห็นว่ นับตั้งแต่รัฐบาล คสช. เข้ามาบริหารประเทศ จากการปฏิวัติยึดอำนาจทางการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัสเซียมีความแน่นแฟ้นมากขึ้นกว่าเดิมอย่างก้าวกระโดด อันเกิดจากแรงกดดันของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศในช่วงเวลาเดียวกันพอดี นั่นคือตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๕๗ เป็นต้นมา ซึ่งรัสเซียได้ปรับปรุงยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของตนเอง ในการให้ความสำคัญต่อภูมิภาคตะวันออกไกลของรัสเซียและภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกมากขึ้น อันเป็นผลจากการถูกคว่ำบาตรจากสหภาพยุโรปและสหรัฐฯ ในการดำเนินนโยบายที่สนับสนุนให้แหลมไครเมียของยูเครนลงประชามติกลับเข้ามาอยู่กับรัสเซีย และไทยซึ่งเกิดการปฏิวัติยึดอำนาจทางการเมืองและถูกลดระดับความสัมพันธ์ทางการค้าจากประเทศในสหภาพยุโรป สหรัฐฯ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น

ในส่วนของความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างไทยกับรัสเซีย นั้น รัสเซียพยายามใช้เครื่องมือทางทหารที่สำคัญคือ อาวุธและเทคโนโลยีทางทหารในการดำเนินความสัมพันธ์กับไทย โดยรัสเซียพร้อมให้ความร่วมมือกับไทยด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ป้องกันประเทศ ด้านการส่งกำลังบำรุงอะไหล่ชิ้นส่วนยุทโธปกรณ์ ด้านการสนับสนุนเครื่องมือฝึกและอุปกรณ์พิเศษในการฝึก ด้านการซ่อมบำรุง รวมทั้งด้านการศึกษาวิจัยทางทหาร นอกจากนี้รัสเซียยังได้ใช้เครื่องมือทางการเมืองระหว่างประเทศหรือ

การทูตในการช่วยไทยถ่วงดุลอำนาจทางทหารกับมหาอำนาจอื่น ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลก เนื่องจากรัสเซียยังคงมีสถานะเป็นประเทศมหาอำนาจของโลก และไทยกำลังถูกกดดันจากมหาอำนาจในภูมิภาค คือจีนให้เพิ่มระดับความร่วมมือทางการทหารมากขึ้น รวมทั้งถูกกดดันจากมหาอำนาจของโลกคือสหรัฐฯ ให้เลือกเข้าข้างตนเองเพื่อปิดล้อมหรือสกัดกั้นอิทธิพลทางทหารของจีนในภูมิภาคอินโด - แปซิฟิกซึ่งครอบคลุมมหาสมุทรอินเดียด้วย โดยเหตุการณ์สำคัญในการกระชับความสัมพันธ์ทางทหารระหว่าง ๒ ประเทศคือ

๑. การที่กองทัพไทยได้เปิดสำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารและผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารบกประจำกรุงมอสโกเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๑^{๒๔}

๒. การที่เอกอัครราชทูตรัสเซียประจำประเทศไทยเข้าเยี่ยมคำนับและหารือกับผู้บัญชาการทหารสูงสุดของไทยเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นปีที่ ๒ ของรัฐบาลคสช. ให้มีการเพิ่มความร่วมมือทางทหารระหว่างกัน ใน ๓ เรื่องคือ ๑) การแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้บังคับบัญชาทหารระดับสูงของทั้งสองประเทศ ๒) ความร่วมมือในด้านการส่งกำลังบำรุงร่วมกัน ซึ่งต่อมาได้มีการจัดประชุมระหว่างกันขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กรุงมอสโก และ ๓) การแลกเปลี่ยนกำลังพลในการศึกษาที่สถาบันการศึกษาทางทหารของทั้งสองประเทศ^{๒๕}

๓. การที่ พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เดินทางไปเยือนรัสเซีย ๒ ครั้งใน พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยครั้งแรกระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นการเดินทางเยือนรัสเซียและเบลารุส ในครั้งนี้ พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ ได้เข้าพบปะหารือกับ นายดมิทรี โรโกซิน รองนายกรัฐมนตรีรัสเซีย พลเอก เซอร์เกย์ โชย์กู รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรัสเซีย และนายนิโคไล ปาตุเชฟ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติรัสเซียตามลำดับ เพื่อหาแนวทางการร่วมมือด้านความมั่นคงการทหาร และอุตสาหกรรมป้องกันประเทศระหว่างกัน^{๒๖} ส่วนครั้งที่ ๒ เป็นการเยือนระหว่าง ๒๕ - ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นการเดินทางไปประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียน - รัสเซีย อย่างไม่เป็นทางการในวาระเฉลิมฉลองการสถาปนาความสัมพันธ์ครบรอบ ๒๐ ปี ระหว่างอาเซียนกับรัสเซีย และการเข้าร่วมการประชุมที่กรุงมอสโกว่าด้วยความมั่นคงระหว่างประเทศครั้งที่ ๕ (The 5th Moscow Conference on International Security)^{๒๗}

๔. การที่ พลเอก โอลีก ซาลยูคอฟ เสนาธิการทหารรัสเซีย (เทียบเท่าผู้บัญชาการทหารสูงสุดของไทย เนื่องจากผู้บัญชาการทหารสูงสุดของรัสเซียคือ ประธานาธิบดีรัสเซีย) ได้มาเยือนกองทัพไทยอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นการเยือนของนายทหารรัสเซียที่มีตำแหน่งสูงสุดเป็นครั้งแรกในช่วงเวลา ๑๐ ปี โดยมีการหารือเกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือด้านการศึกษาทางทหารซึ่งรัสเซียยินดีสนับสนุนให้นักเรียนนายร้อย ทั้ง ๓ เหล่าทัพ และนายทหารไทยไปศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ที่รัสเซีย^{๑๒}

๕. การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางทหารด้านการส่งกำลังบำรุงระหว่างกันเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๐ ที่กรุงเทพมหานคร โดย พลเรือโท ทิวา ดาราเมื่อง เจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นผู้ลงนามฝ่ายไทย และนายมิคาอิล เปตุคอฟ รองผู้อำนวยการสำนักความร่วมมือทางวิชาการทหารของรัสเซีย เป็นผู้ลงนามฝ่ายรัสเซีย^{๑๓}

การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือรัสเซีย

หลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต เมื่อ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ และสหพันธรัฐรัสเซียได้รับมอบอำนาจทางการเมืองต่อจากสหภาพโซเวียตนั้น กองทัพเรือรัสเซียได้ดำเนินความสัมพันธ์กับกองทัพเรือผ่านกระทรวงกลาโหมและกองทัพไทยตามพิธีการปฏิบัติทางการทูตอย่างเคร่งครัด ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกัน จุดเริ่มต้นที่สำคัญคือกองทัพเรือได้เปิดสำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือประจำกรุงมอสโกเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เพื่อเป็นช่องทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือรัสเซียโดยตรง รวมทั้งใน พ.ศ.๒๕๖๐ ซึ่งเป็นปีที่ครบรอบ ๑๒๐ ปี ของความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับรัสเซีย นั้น กองทัพเรือก็ได้รับเกียรติจากประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นเจ้าภาพร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและเมืองพัทยาในการจัดงานมหกรรมสวนสนามทางเรือนานาชาติ (International Fleet Review) เนื่องในโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี การก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยจัดให้มีการสวนสนามทางเรือในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งตรงกับวันกองทัพเรือ ในวันนี้ประเทศไทยได้เชิญกองทัพเรือรัสเซียให้ส่งเรือรบไปเข้าร่วม

สวนสนามทางเรือ โดยรัสเซียได้ส่งเรือพิฆาต Admiral Panteleyev และเรือส่งกำลังบำรุง Boris Butoma เข้าร่วมสวนสนามทางเรือ รวมทั้งกองทัพเรือรัสเซียก็ได้ส่งรองผู้บัญชาการทหารเรือ คือ พลเรือโท Alexander Fedotenkov เป็นผู้แทนมาร่วมในงาน ซึ่งได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับ พลเรือเอก ลือชัย รุดดิษฐ์ รองผู้บัญชาการทหารเรือ (ยศในขณะนั้น) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือของทั้งสองประเทศ นับตั้งแต่นั้น เป็นต้นมากองทัพเรือของทั้งสองประเทศก็ได้ติดต่อประสานงานระหว่างกันโดยตรงมากขึ้น และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือทั้งสองประเทศได้พัฒนาไปสู่ความร่วมมือที่ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ใน พ.ศ.๒๕๖๒ เป็นปีที่ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือรัสเซีย ได้ถูกยกระดับสูงขึ้นมากกว่าครั้งใด ๆ ในอดีต เนื่องจากมีกิจกรรมความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกันเป็นครั้งแรกหลายกิจกรรม ดังต่อไปนี้คือ^{๓๔}

๑. การที่กองทัพเรือส่งหมู่เรือฝึกนักเรียนนายเรืออันประกอบด้วย ร.ล.นเรศวร และ ร.ล.บางปะกง เข้าเยี่ยมเมืองท่าวลาดิวอสต็อก (Vladivostok) ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ หลังจากที่ไม่ได้ไปเยือนเป็นเวลาถึง ๑๕ ปี และได้มีการฝึกผสมระหว่างเรือรบไทยกับเรือรบรัสเซียเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ ในช่วงที่หมู่เรือฝึกนักเรียนนายเรือกำลังเดินทางออกจากเมืองท่าวลาดิวอสต็อก

ที่มา : VL.RU

๒. การที่กระทรวงกลาโหมรัสเซียเชิญนายทหารเรือไทยคือ นาวาเอก วชิรพร วงศ์นครสว่าง รองเสนาธิการกรมยุทธศึกษาทหารเรือ ไปร่วมประชุมและบรรยายในการประชุมที่กรุงมอสโกด้วยความมั่นคงระหว่างประเทศครั้งที่ ๘ (The 8th Moscow Conference on International Security) ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒ โดยเป็นนายทหารเรือไทยคนแรกที่ได้รับเชิญไปบรรยายในการประชุมระดับนานาชาติที่รัสเซีย ซึ่ง นาวาเอก วชิรพร ฯ ได้บรรยายในหัวข้อ “ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอินโด - แปซิฟิก” โดยได้แสดงให้เห็นว่าท่ามกลางการแข่งขันกันของมหาอำนาจต่าง ๆ ในภูมิภาคนั้นมหาอำนาจและประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัสเซียสามารถสร้างความร่วมมือเพื่อรักษาความมั่นคงทางทะเลร่วมกันได้ในประเด็นการรักษาความปลอดภัยของเส้นทางคมนาคมทางทะเล การปราบปรามโจรสลัด การต่อต้านการก่อการร้ายในทะเล การต่อต้านการแพร่กระจายอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในทะเล ตลอดจนการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในทะเล

๓. การที่กองทัพเรือได้ส่ง พลเรือเอก พูลศักดิ์ อุบลเทพชัย ประธานคณะที่ปรึกษา กองทัพเรือ เป็นผู้แทนผู้บัญชาการทหารเรือเข้าร่วมพิธีสวนสนามทางเรือ เนื่องในโอกาสการเฉลิมฉลองวันกองทัพเรือรัสเซีย ณ กรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ระหว่างวันที่ ๒๔ กรกฎาคม - ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ ในการนี้กองดุริยางค์ทหารเรือ ฐานทัพเรือกรุงเทพ ได้รับเชิญเข้าร่วมแสดงเพื่อเฉลิมฉลองวันกองทัพเรือรัสเซียที่กรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์กเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ด้วย

๔. การที่กองทัพเรือลงนามในเดือนกันยายน ๒๕๖๒ จัดหาปืนใหญ่เรือขนาด ๓๐ มิลลิเมตร จากรัสเซียซึ่งเป็นปืนใหญ่ AK-306 เพื่อติดตั้งใช้กับเรือตรวจการณ์ใกล้ฝั่งลำใหม่ ๒ ลำ สำหรับใช้ป้องกันภัยทางอากาศและผิวน้ำ ซึ่งจะขอพระราชทานกำหนดชื่อเรือลำใหม่ ๒ ลำนี้ว่า เรือ ต.๙๙๗ และเรือ ต.๙๙๘ ต่อไป

๕. การที่หมู่เรือรบรัสเซียอันประกอบด้วย เรือพิฆาต Admiral Panteleyev เรือลาดตระเวน Admiral Varyag และเรือส่งกำลังบำรุง Admiral Pechenga ได้มาเยือนท่าเรือน้ำลึกจุกเสม็ด ฐานทัพเรือสัตหีบ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ โดยได้มีการฝึกผสมระหว่างเรือรบไทยกับเรือรบรัสเซียเป็นครั้งที่ ๒ ในขณะที่เดินทางออกจากฐานทัพเรือสัตหีบ

**ผบ.ทร.ไทย – ผบ.ทร.รัสเซีย
ลงนามใน MOU บันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงกลาโหมของทั้ง ๒ ประเทศ
ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือ**

ที่มา : กองทัพเรือ

๖. และในที่สุดก็นำไปสู่การลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงกลาโหมไทยกับรัสเซียว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือ โดยร่วมลงนามระหว่าง พลเรือเอก ลือชัย รุดดิษฐ์ ผู้บัญชาการทหารเรือ และพลเรือเอก นิโคไล เอฟเมนอฟ (Nikolai Evmenov) ผู้บัญชาการทหารเรือรัสเซียเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือทั้งสองประเทศที่จะร่วมมือกันพัฒนาด้านการฝึกทางทะเล การยกระดับการศึกษาทางทหารเรือ การเยี่ยมเยือนระหว่างผู้บังคับบัญชา และหน่วยกำลังทางเรือ ตลอดจนการเป็นพันธมิตรด้านความมั่นคงทางทะเล อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกองทัพเรือของทั้งสองประเทศ ซึ่งในอนาคตข้างหน้ากองทัพเรือกับกองทัพเรือรัสเซียก็จะได้นำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกันดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ต่อไป ได้แก่ การส่งนักเรียนนายเรือไทยไปเรียนที่โรงเรียนนายเรือรัสเซีย และการฝึกผสมทางทะเลระหว่างกันที่ครอบคลุมหัวข้อการฝึกหลากหลายหัวข้อมากขึ้น เป็นต้น

การยกระดับความสัมพันธ์ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหารระหว่างไทยกับรัสเซียดังกล่าวข้างต้นได้ก่อให้เกิดสมดุลใหม่ที่ทำให้ไทยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสหรัฐฯ ซึ่งเป็นพันธมิตรดั้งเดิมของไทยและจีนซึ่งกำลังแผ่ขยายอิทธิพลมายังอาเซียนและประเทศไทยมากขึ้นไปอีกทั้งยังทำให้ไทยสามารถใช้ความสัมพันธ์ดังกล่าวดำเนินยุทธศาสตร์และนโยบายต่างประเทศที่สามารถต่อรองกับมหาอำนาจดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของชาติที่สำคัญได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของไทยจากตลาดรัสเซียและพันธมิตรของรัสเซียคือสหภาพยูเรเชียที่มีขนาดใหญ่และมีกำลังซื้อสูง

ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์และนโยบาย

จากยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของรัสเซียที่มุ่งเน้นการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาภูมิภาคตะวันออกไกลของตนเอง ตลอดจนการยกระดับความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งนโยบายต่างประเทศของรัสเซียในการยกระดับความสัมพันธ์ทางการเมือง การทหาร การค้า การท่องเที่ยว และวัฒนธรรมกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากยุทธศาสตร์และนโยบายดังกล่าวในการเสริมสร้างและพัฒนาความมั่นคง ตลอดจนความเจริญรุ่งเรืองของประเทศที่นอกเหนือไปจากการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน โดยในส่วนของความมั่นคงนั้น ประเทศไทยสามารถสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับรัสเซียอย่างเป็นทางการให้มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นเช่นเดียวกับเวียดนามและลาว เพื่อถ่วงดุลการแผ่ขยายอิทธิพลของจีนและสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เฉพาะประเด็นที่ไม่ถ่วงดุลและกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ที่ดีกับมหาอำนาจทางทหารอื่น ๆ ซึ่งสามารถกระทำได้ในประเด็นการส่งกำลังบำรุงร่วมที่มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกันอยู่แล้ว จากข้อตกลงนี้ประเทศไทยอาจทำความตกลงกับรัสเซียในการจัดตั้งคลังสำรองการส่งกำลังบำรุงทางทหารในพื้นที่ของกองทัพไทยทั้ง ๓ เหล่าทัพ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตปกติของประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ คลังสำรองน้ำมันทางฝั่งทะเลอันดามัน อยู่สำหรับซ่อมเรือรบขนาดใหญ่ทางตอนใต้ของประเทศไทยและทางฝั่งทะเลอันดามัน ในพื้นที่ของกองทัพไทย เป็นต้น ซึ่งรัสเซียจะได้ประโยชน์จากการส่งกำลังบำรุงร่วมในประเทศไทยสำหรับการปฏิบัติการทางทหารของรัสเซียที่เดินทางผ่านประเทศไทยด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพของกองทัพไทยได้ด้วยการจัดหาอาวุธและรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทหารจากรัสเซีย รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการศึกษาและวิจัยทางทหารให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ได้แก่ การร่วมลงทุนและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในประเทศไทย ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมซ่อมและผลิตชิ้นส่วนสนับสนุนการปฏิบัติการของเรือดำน้ำบางประเภทคือ แบตเตอรี่ ระบบการสื่อสารระหว่างเรือดำน้ำกับฝั่ง ยานและอุปกรณ์กู้ภัยเรือดำน้ำ อุตสาหกรรมผลิตระบบตรวจการณ์ความเคลื่อนไหวทางทะเลซึ่งสามารถใช้ในการตรวจจับทางทหารได้ด้วย เช่น ระบบตรวจจับใต้น้ำ ระบบเรดาร์ชายฝั่งทั้งบนผิวน้ำและบนอากาศ ระบบอากาศยานไร้คนขับ และระบบเฝ้าติดตามเรือในทะเล อุตสาหกรรมผลิตระบบตรวจจับและป้องกันสงครามเคมี ชีวภาพ รังสี และนิวเคลียร์ ตลอดจนอุตสาหกรรมผลิตเครื่องบินทะเลและเครื่องบินขึ้นลงทางดิ่ง ในท้ายที่สุดควรมีการฝึกผสมระหว่างกันอย่างเป็นทางการ ตลอดจนควรมีการแลกเปลี่ยนที่มุ่งการศึกษา การบรรยาย และการฝึกงานระหว่างกันในกลุ่มนายทหารของทั้งสองประเทศทั้งระดับยุทธวิธี ยุทธการ และยุทธศาสตร์ ตั้งแต่การแลกเปลี่ยนการฝึกงานตามหน่วยทหารทุกเหล่าทัพ การแลกเปลี่ยนการศึกษาและการบรรยายที่โรงเรียนเสนาธิการทหารเหล่าทัพ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนการศึกษาและการบรรยายที่วิทยาลัยการทหารหรือวิทยาลัยการทัพในระดับที่สูงกว่าโรงเรียนเสนาธิการทหารเหล่าทัพ

สำหรับในส่วนของความเจริญรุ่งเรืองนั้นประเทศไทยสามารถขยายตลาดสินค้าเกษตรและประมง รวมทั้งอาหารแปรรูปจากการเกษตรและการประมงให้มากขึ้นได้ ด้วยการเจรจาเพื่อให้บรรลุข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษสหภาพยุโรปเสรี (EAEU) ซึ่งมีประชากรรวมกันจำนวนประมาณ ๑๘๓ ล้านคนกับประเทศไทย อันจะทำให้เศรษฐกิจของไทยสามารถขยายตัวได้มากขึ้นจากการส่งออกไปยังตลาดใหม่ดังกล่าวนี้ นอกจากนี้บริษัทของไทยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตรและด้านการก่อสร้างก็ยังมีโอกาสไปลงทุนและทำธุรกิจในภูมิภาคตะวันออกไกลของรัสเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ไซบีเรีย ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติและยังต้องการการพัฒนาอีกมาก อีกทั้งประเทศไทยยังสามารถร่วมลงทุนกับรัสเซียในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงเพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่อนาคตที่ทันสมัย โดยจำเป็นต้องได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเหล่านั้นจากรัสเซียเพื่อให้สามารถดำเนินการเองได้ในอนาคต ได้แก่ เทคโนโลยียานยนต์ที่ใช้พลังงานทดแทน เทคโนโลยีรถไฟความเร็วสูง เทคโนโลยีการบิน เทคโนโลยีอวกาศ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ และเทคโนโลยีใต้น้ำ

ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างงานใหม่ ๆ การพัฒนาประเทศให้ทันสมัย และการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนต่อไป หนึ่งในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพลังงานของรัสเซีย ประเทศไทยควรสนับสนุนให้บริษัทพลังงานของไทยร่วมทุนกับบริษัทพลังงานของรัสเซียเพื่อบริหารจัดการตลาดพลังงานในประเทศไทยในลักษณะที่คล้ายคลึงกับการบริหารจัดการในสิงคโปร์ที่ไม่มีพลังงานเป็นของตนเองแต่มีความสามารถในการบริหารจัดการพลังงานจนกลายเป็นศูนย์กลางของตลาดพลังงานในอาเซียน ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยมีความมั่นคงทางพลังงานอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุป

รัสเซียเป็นมหาอำนาจของโลกประเทศหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการถ่วงดุลกับอภิมหาอำนาจของโลกคือ สหรัฐฯ ทางด้านการเมืองและการทหารเพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของโลก ด้วยเหตุที่รัสเซียเป็นมหาอำนาจที่สำคัญ (Great Power) ของโลกมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ การที่รัสเซียได้ปรับปรุงยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ.๒๕๕๗ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาภูมิภาคตะวันออกไกลของรัสเซีย รวมทั้งการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รวมทั้งประเทศไทย จนนำไปสู่การกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัสเซียในการยกระดับความสัมพันธ์ทางการเมือง การทหาร การค้า การท่องเที่ยว และวัฒนธรรมกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ซึ่งครอบคลุมภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศไทยนั้น จึงเป็นโอกาสที่ดีของประเทศไทยซึ่งมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัสเซียมายาวนานถึง ๑๒๒ ปีเศษ ในการใช้ประโยชน์จากยุทธศาสตร์และนโยบายดังกล่าว

เสริมสร้างและพัฒนาความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศให้มากขึ้น เพื่อถ่วงดุลการแผ่ขยายอิทธิพลของจีน และสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในประเด็นที่ไม่ล่อแหลมและไม่กระทบกระเทือนความสัมพันธ์ที่ดีกับมหาอำนาจเหล่านั้น โดยประเทศไทยสามารถสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับรัสเซียอย่างเป็นทางการ ทั้งในด้านของความมั่นคงระหว่างประเทศและความมั่นคงภายในประเทศ ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการขยายตลาดการค้า การลงทุนร่วมระหว่างไทยกับรัสเซียในด้านการพลังงาน การเกษตร การคมนาคมขนส่ง และอุตสาหกรรมที่ใช้ฐานเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ตลอดจนการพัฒนาด้านการศึกษาและวิจัย รวมทั้งการท่องเที่ยวของไทยจากความร่วมมือในด้านเหล่านี้อย่างใกล้ชิดกับรัสเซีย

เอกสารอ้างอิง

- ^๑ BBC News, (2013), “Soviet Union Timeline” สืบค้นเมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ จากเว็บไซต์ <<https://www.bbc.com/news/world-europe-17858981>>
- ^๒ Lockie, A. (2019), “We ranked the world’s nuclear arsenals – here’s why China came out on top” สืบค้นเมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๖๓, จากเว็บไซต์ <https://www.businessinsider.com/9-nuclear-nations-arsenals-ranked-us-vs-russia-china-wins-2019-1>.
- ^๓ Knoema Enterprise. (2020). “World GDP Ranking 2019/GDP by Country/Data and Charts” สืบค้นเมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://knoema.com/nwnfkne/world-gdp-ranking-2019-gdp-by-country-data-and-charts>
- ^๔ New World Encyclopedia. (2019). Kievan Rus’. สืบค้นเมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ https://www.newworldencyclopedia.org/entry/Kievan_Rus%27

- ๕ Pynnöniemi, K. (2018). Russia's National Security Strategy: Analysis of Conceptual Evolution. in the Journal of Slavic Military Studies. สืบค้นเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ https://www.researchgate.net/publication/324338492_Russia's_National_Security_Strategy_Analysis_of_Conceptual_Evolution
- ๖ Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Belarus. Belarus Diplomatic Service. Eurasian Economic Union. สืบค้นเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://mfa.gov.by/en/organizations/membership/list/aa16658947a49c28.html>.
- ๗ Eurasian Economic Union. สืบค้นเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://www.eaeunion.org/?lang=en#about-info>.
- ๘ Eastern Economic Forum. About the Far East. สืบค้นเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://forumvostok.ru/en/about/>
- ๙ ibid.
- ๑๐ Collett-White, M. & Popeski, R. (2014). in Reuters. สืบค้นเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://www.businessinsider.com/crimean-referendum-results-2014-3>
- ๑๑ ดัดแปลงจาก Trading Economics. Malaysia GDP Annual Growth Rate 2000-2019 Data. สืบค้นเมื่อ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://tradingeconomics.com/malaysia/gdp-growth-annual>
- ๑๒ ดัดแปลงจาก Trading Economics. Indonesia GDP Annual Growth Rate 2000-2019 Data. สืบค้นเมื่อ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://tradingeconomics.com/indonesia/gdp-growth-annual>.
- ๑๓ ThaiBizRussia, ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในรัสเซีย. นายกรัฐมนตรีเข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน-รัสเซีย ที่เมืองโซชี สหพันธรัฐรัสเซีย. สืบค้นเมื่อ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://www.thaibizrussia.com/ru/rules/detail.php?cate=events&id=20630>.
- ๑๔ Wood, J. Russia the Asymmetric Threat to the United States: A Potent Mixture of Energy and Missiles. (p.17). Santa Barbara: ABC-CLIO, LLC.
- ๑๕ Institut für Sicherheitspolitik. Five Years Eurasian Economic Union: Challenges, Accomplishments and Prospects. สืบค้นเมื่อ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://www.institutfuersicherheit.at/five-years-eurasian-economic-union-challenges-accomplishments-and-prospects/>

- ๑๖ World Population Review. Vietnam Population 2020. สืบค้นเมื่อ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://worldpopulationreview.com/countries/vietnam-population/>
- ๑๗ Tobin, M. (2019). From Russia with Guns: Why is Southeast Asia buying Arms from Moscow not Washington? in This Week in Asia. สืบค้นเมื่อ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://www.scmp.com/week-asia/politics/article/3032608/russia-guns-why-southeast-asia-buying-arms-moscow-not-washington>.
- ๑๘ ชนตดา ชินะโยธิน. (๒๕๖๐). คู่กับทูตคีริลล์ บาร์สกี ประวัติศาสตร์แห่งความทรงจำในความสัมพันธ์ไทย-รัสเซีย (๓). มติชนสุดสัปดาห์. ฉบับ ๑๔-๒๐ เมษายน ๒๕๖๐. https://www.matichonweekly.com/intrend/article_32054
- ๑๙ Belenky, Y. Russian Pacific Fleet stood at the Cradle of Russia's Friendship with Siam. in Embassy of the Russian Federation in the Kingdom of Thailand. สืบค้นเมื่อ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://thailand.mid.ru/en/news/2763-yevgeny-belenky-russian-pacific-fleet-stood-at-the-cradle-of-russia-s-friendship-with-siam>.
- ๒๐ ศิลปวัฒนธรรม. (๒๕๖๒). “การปฏิวัติเดือนตุลาคม การปฏิวัติระลอกที่สองสู่จุดเริ่มต้นสังคมนิยมคอมมิวนิสต์โซเวียต” สืบค้นเมื่อ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ https://www.silpa-mag.com/history/article_41354.
- ๒๑ สถานทูตสหพันธรัฐรัสเซียประจำราชอาณาจักรไทย. “การพบปะของนายดมิทรี เมดเวเดฟ นายกรัฐมนตรีสหพันธรัฐรัสเซียกับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย” สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://thailand.mid.ru/th/news/698-o-vstrece-predsedatelya-pravitelstva-rossijskoj-federatsii-d-a-medvedeva-s-premer-ministrom-tailanda-p-chan-ochoj-th>.
- ๒๒ ศูนย์ข่าวกระทรวงการต่างประเทศ. “ข่าวเด่น: นายดมิทรี เมดเวเดฟ นายกรัฐมนตรีสหพันธรัฐรัสเซีย เดินทางเยือนไทยอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ ๗-๘ เมษายน ๒๕๕๘” สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://www.mfa.go.th/main/th/media-center/28/55351-นายดมิทรี-เมดเวเดฟ-นายกรัฐมนตรีสหพันธรัฐรัสเซีย-เด.html>.
- ๒๓ สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. (๒๕๖๒). “การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๓๕” สืบค้นเมื่อ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://thainews.prd.go.th/th/news/detail/CATG191103202832689>.
- ๒๔ ศูนย์ข่าวกระทรวงพาณิชย์. ไทยและรัสเซียกระชับความสัมพันธ์ เดินหน้าขยายการค้าและการลงทุน ผลักดันมูลค่าการค้าเพิ่ม ๕ เท่าภายในปี ๒๕๖๓. สืบค้นเมื่อ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๓.

จากเว็บไซต์ <https://www.moc.go.th/index.php/moc-news/2015-10-19-04-33-08/item/4578541.html>.

- ๒๔ op.cit. ขาวเด่น: นายเซอร์เกย์ ลาฟรอฟ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหพันธรัฐรัสเซีย เดินทางเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของกระทรวงการต่างประเทศ ระหว่างวันที่ ๙-๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐. สืบค้นเมื่อ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://www.mfa.go.th/main/th/news3/6885/80095-นายเซอร์เกย์ลาฟรอฟ-รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ.html>.
- ๒๕ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมอสโก. (๒๕๖๑). ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ. สืบค้นเมื่อ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <http://www.thaiembassy.org/moscow/th/relation/76221-ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ.html>.
- ๒๖ ดัดแปลงจากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). (๒๕๖๒). รู้เรา รู้เรา. สืบค้นเมื่อ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://hr.tcdc.or.th/en/Articles/Detail/%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B9%80%E0%B8%82%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B2> และศูนย์วิจัยกสิกรไทย และ บทวิเคราะห์แนวโน้มธุรกิจ. (๒๕๖๑). สืบค้นเมื่อ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://kasikornresearch.com/th/analysis/kecon/business/Pages/Z2916.aspx>.
- ๒๗ กองทัพเรือ. ๑๒๒ ปี “ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหพันธรัฐรัสเซีย” สืบค้นเมื่อ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://www.facebook.com/RoyalThaiNavyFanpage/posts/2989442144416616/>
- ๒๘ ลับลวงพรางแซนแนล. (๒๕๖๒). “รัสเซียรุกคืบทางทัพเรือ” สืบค้นเมื่อ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://www.lapluangprangchannel.com/?p=31826>.
- ๒๙ ไทยรัฐออนไลน์. (๒๕๕๙). “บิ๊กป้อม”พร้อมคณะนำไทยเยือนรัสเซียขึ้นมีน ประภาคาร่วมมือ ๕ ด้าน. สืบค้นเมื่อ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://www.thairath.co.th/content/582515>.
- ๓๐ กรุงเทพธุรกิจ. (๒๕๕๙). “ประวัติร-ปรีชา ยกคณะเยือนรัสเซีย กระชับความสัมพันธ์”. สืบค้นเมื่อ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/695716>.
- ๓๑ op.cit. ลับลวงพรางแซนแนล.
- ๓๒ Voice Online. (๒๕๖๐). ปุด “กองทัพไทย-รัสเซีย” ลงนามบันทึกข้อตกลง. สืบค้นเมื่อ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓. จากเว็บไซต์ <https://www.voicetv.co.th/read/524095>.
- ๓๓ op.cit. ลับลวงพรางแซนแนล.